

מעצר לצורכי חקירה - אופיו ומהותו

השלב הראשון בהליך הפלילי הוא מעצר לצורכי חקירה שידוע בשם "מעצר ימים". בשלב זה מתבצעת החקירה הגלויה של האדם, שיכולה להיות סופה של חקירה סמויה ממושכת. ככלל, ניתן לעצור מישהו ל-24 שעות, אולם ניתן להאריך את המעצר תחת תנאים מסוימים. החקירה מתחילה ברגע שבו מגיעים השוטרים לחיפוש ומעדכנים את האדם כי הוא עומד להיעצר, ולכן מומלץ להתייעץ עם עורך דין פלילי ברגע שבו נודע לך על המעצר. יש עילות מסוימות המצדיקות מעצר ואחרות לא, יש דברים שכדאי לעשות במהלך המעצר ודברים אחרים שמומלץ להימנע מהם. עו"ד אסף דוק מסביר במאמר להלן מהו מעצר לצורכי חקירה, מהן החלופות למעצר ימים ומה כדאי לעשות אם האדם נעצר לצורך חקירה.

מעצר לצורכי חקירה - מעצר ימים

קיימים שני סוגים של מעצר. הראשון הוא מעצר ימים והשני הוא מעצר עד תום ההליכים. מעצר ימים נועד למיצוי הליך חקירת המשטרה, זאת עוד לפני שמתחיל המשפט הפלילי. לפעמים המעצר הוא אחד השלבים האחרונים בחקירה שיכולה להתחיל הרבה לפניו, במסגרת חקירה סמויה. בשונה מכך, מעצר עד תום ההליכים הוא מצב בו הוחלט על הגשת כתב אישום כנגד אדם המצוי במעצר ימים והתביעה מבקשת את הארכת מעצרו עד תום ההליכים המשפטיים בעניינו בשל חששה לשיבוש הליכים מצדו (חשש לשיבוש עדויות והשפעה על עדים, העלמת ראיות או רכוש והתחמקות מהליכי משפט) או בשל חששה לאיום מצדו על ביטחון של אדם אחר / הציבור / ביטחון המדינה.

השם "מעצר ימים" הוענק לשלב זה שכן הוא מוגבל מבחינת הימים שאפשר להחזיק אדם במעצר לצורך חקירה. מעצר ימים לא נועד להעניש את האדם על ידי המעצר, אלא יש לו כמה מטרות:

מעצרו של אדם שקיים חשד סביר כי הוא ביצע עבירה.

מניעת שיבוש מהלכי החקירה.

מניעת ביצוע עבירות נוספות על ידי האדם.

מניעת פגיעה בקורבן העבירה.

ביצוע חקירה שיכולה להתקיים רק תחת מעצר.

ההחלטה על ביצוע מעצר ימים

מעצר ימים מתבצע עוד לפני הגשת כתב האישום, לפני שהסתיימה החקירה. הוא מוגדר בסדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים) ושם נקבע כי מי שרשאי להחליט על מעצר ימים הם המשטרה ובית המשפט. עדיף כי המעצר יתבצע תחת צו שופט, אולם יש מקרים ובהם גם למשטרה סמכות לעצור אדם ללא צו בגלל חשד כנגדו.

על השוטר להביא את האדם לתחנת המשטרה ובה יבדוק קצין הממונה על החקירות אם אפשר לשחרר את העצור או אם יש צורך לעצרו. בסעיף 13 בחוק מוגדרות עילות המצדיקות מעצר. אם הקצין החליט שיש עילה למעצר, יש להביא את האדם לבית משפט

השלוש בתוך 24 שעות, ושם ינתן צו המעצר. בשלב זה יכול העצור לטעון כי אין שום סיבה לעצור אותו, אולם כדאי לעשות זאת בעזרת עורך דין פלילי המכיר את ההליך ואשר יידע כיצד לבצעו באפקטיביות. אפשר להאריך את מעצרו של אדם לצורך חקירה עד 30 יום, אלא אם היועץ המשפטי לממשלה אישר להאריך את המעצר לתקופה נוספת, למשל, אם עדיין קיים חשש שיבצע מעשים פלילים נוספים או ישבש את החקירה. אם נזקקת הארכה נוספת, יכול לעשות זאת רק בית המשפט העליון.

הארכת מעצר ימים מתבצעת בנוכחות החשוד ועורך דינו ואפשר גם לערער על ההחלטה שהתקבלה באמצעות הגשת ערר לבית משפט מחוזי. באפשרות החשוד גם לערער על התנאים שבהם שוחרר, למשל גובה הערבות.

ערר על החלטת שופט בהליך מעצר ימים

□ **הגשת ערר על מעצר ימים** - במצבים בהם החשוד ועורך דינו סבורים כי נפלה טעות בהחלטת בית המשפט להמשיך ולהורות על מעצרו, ניתן להגיש ערר לערכאת הערעור. הערר יוגש בזכות לבית המשפט המחוזי.

□ **הגשת עיון חוזר** - אופציה נוספת העומדת לרשות עורך הדין והחשוד היא להגיש לאותה ערכאה שדנה בתיק בקשה לעיון חוזר בנוגע למעצרו של החשוד. בקשה לעיון חוזר תוגש במקרים בהם נחשפו עובדות חדשות שלא היו ידועות, ולא ניתן היה לדעת עליהן בדיון הקודם, הנסיבות השתנו או כאשר חלף זמן רב מאז הורה בית המשפט על המעצר.

כללים חשובים למקרה שנעצרת

החוק מתיר חלופת מעצר, כגון מעצר בית, שחרור בתנאים מגבילים, שחרור בערבות עצמית, שחרור בערבות צד ג', צו הרחקה ועוד. הדבר משמעותי מאוד עבור אדם נורמטיבי שמוצא עצמו בעיצומה של חקירה, בגלל נסיבות שונות. עצם הידיעה על המעצר היא דבר שעלול לשבור את רוחו של האדם החסון ביותר, במיוחד אם בסופו של דבר יתברר כי מדובר על מעצר שווא. המעצר הוא טראומה לאדם עצמו, למשפחתו ואף עלול לגרום לו נזקים משמעותיים אם יתפרסם בציבור. לכן על עורך דין מעצרים לשאוף להשיג חלופות למעצר ימים.

להלן מידע על זכויות העציר וכמה עצות שכדאי לאמץ, כדי למנוע את הארכת המעצר ולסיימו עם התוצאות הרצויות:

□ בירור העילה המדויקת שבגללה נעצרת. יש עילות שאינן מקנות סמכויות למעצר. כמו כן לא תמיד בעת החקירה יספרו לך מה מעמדך כנחקר. האם אתה חשוד או עד? האם רק מעוכב או עצור? האם אתה נחקר או נחקר באזהרה? יש לדעת כי בכל מעצר או חקירה האדם זכאי להתייעץ עם עו"ד פלילי ואם המשטרה אומרת אחרת, זה לא נכון.

□ אסור למשטרה להחזיק את האדם במעצר ימים לצורך הפעלת לחץ נפשי, אלא רק מטעמים שפורטו לעיל, כגון חשש לשיבוש הליכי חקירה, ביצוע פשע נוסף וכדומה. משום כך יש לבדוק ביסודיות את העילה להארכה ולברר אם היא אכן מוצדקת. על האדם לספק את הרושם שכל התנאים המצדיקים מעצר, לא קיימים בעניין שלו. למשל לשכנע כי הוא לא ישבש את החקירה, לא יבצע פשע נוסף וכך הלאה.

□ המעצר הוא השלב הראשון בחקירה. יש אנשים שנכנסים להלם בשלב הזה, במיוחד אם הם מצולמים על ידי התקשורת, מובלים באזיקים ורואים כיצד מבצעים חיפוש בבית ובעסק שלהם. על אף לחצים אלה, אין להתנגד למשטרה פיזית או מילולית.

□ לפעמים לא כדאי לנצל את זכות השתיקה, שכן זו עלולה לגרום להארכת המעצר. עדיף להתייעץ עם עורך הדין כדי לבדוק כיצד להשיג חלופות למעצר ואף להביא לביטולו כליל.

□ לדאוג לשיתוף פעולה מלא עם המשפחה. לפעמים החוקרים מפעילים לחץ על המשפחה ומעדכנים את העצור על כך, בתקווה שהוא יכנס ללחץ ויבצע שגיאות. שיתוף המשפחה חשוב במיוחד אם העו"ד מנסה לשחרר אותך ממעצר בערבות. כך השוטר יראה שיש משפחה שמסכימה לערוב לעצור ומתחייבת כי יגיע להמשך חקירה ברגע שיידרש לכך.

□ חוקרים לא מהססים להפעיל תרגילי חקירה שונים, ועל האדם להכירם ולהימנע ממצב שבו הוא מודה בפשע שלא ביצע או קושר עצמו לפרשה שאי אפשר היה לקשור אותו אליה ללא הודאתו. הודאות אלה מתועדות גם בשלבים הראשונים של המעצר ואין לדבר ולמסור מידע לפני שמתייעצים עם עורך דין פלילי.

□ על עורך הדין של האדם להתחיל לאסוף את כל החומרים ולהבין את התמונה הכוללת כבר בעת המעצר. המטרה היא בניית מסגרת של המצב המשפטי והראיות שעומדות כנגד האדם. על האדם שנעצר להבין שמרגע זה מתחיל להתגבש מערך ההגנה שלו וזה רלבנטי לכל מצב, בין אם הוא אשם ובין אם הוא זכאי.

ההליך הפלילי על ציר הזמן

גלעד שלמור הדגים בכתבה שהופיעה באתר חדשות 2 אונליין את הליך המעצר:

מאמרים נוספים בנושא זכויות נחקרים ועצורים

- [מהי חקירה תחת אזהרה ומה זה אומר?](#)
- [תרגילי חקירה - כיצד להיזהר מהם](#)

- **כיצד נכון להתמודד נפשית ומנטלית בזמן ולאחר החקירה במשטרה?**
- **האם רצוי שעורך דין יתלווה עם חשוד לחקירת משטרה?**
- **באילו מצבים רשאית המשטרה לעצור אדם וכיצד ניתן להביא לשחרורו?**
- **מהו עימות במשטרה והאם צריך להתכונן אליו?**
- **האם ישנה חובה להתייצב לחקירת משטרה?**

זומנתם לחקירה או נעצרתם על-ידי המשטרה?

במידה ואתה מוזמן או נלקח לחקירה משטרתית, עליך לזכור, שגם אם אתה משוכנע שאין לך קשר לעבירה ושלא ניתן להוכיח בשום אופן קשר שכזה, הדבר לא ימנע מהמשטרה ומבית המשפט, לשים אותך במעצר. כפי שפורט למעלה, מגמת המשטרה ובית המשפט הינה להחמיר, ולצערנו תאי המעצר מלאים באנשים נורמטיביים לחלוטין שלא היו מעורבים בשום עבירה. בין אם הם כלואים למשך יום, או אף למשך שנים. לכן, אל תהיה שאנן, תפנה מיד לעורך דין פלילי שיגן על הזכויות שלך, ויבלום את הרצון האוטומטי של המשטרה לעצור אותך עד תום החקירה או עד תום ההליכים. עורך דין פלילי ידע להציג את הגרסה שלך בצורה משכנעת ואמינה, ידע לשכנע את השופט שאין כל טעם לפגוע בזכות החפות הבסיסית שלך, ושיש לשחררך לחופשי.

זכור, כי התייעצות משפטית עוד בטרם הגעתך לחקירה במשטרה עדיפה על פני יעוץ בדיעבד ותיקון טעויות שנעשו במהלך החקירה.

סיוע של עורך דין פלילי בשחרור חשוד ממעצר

מעצר לצורך חקירה הוא הליך רציני ויש להתייחס אליו בכובד ראש, הן אם האדם אשם והן אם הוא זכאי. כל מילה מתועדת, כל צעד יילקח בחשבון בעתיד בהמשך ההליך הפלילי. משום כך מומלץ להתייעץ עם עורך דין פלילי מיומן כדי להימנע משגיאות וכדי לבנות את מערך ההגנה בדרך הטובה וההוגנת ביותר.

מלבד העובדה שמעצר הינו סיטואציה קשה מנשוא לכל אדם, החלטות שופטי המעצרים במקרים אלו נוטה לכף החומרה עקב הקונספציה הראשונית והמוטעית של אשמת החשוד. על כן, קיימת חשיבות מכרעת לסיוע מטעם עורך דין המתמחה במעצרים אשר יפעל במלוא המרץ ובכל אמצעי קיים בחוק לביטול הליך המעצר. במידה ונעצרת, עליך להיוועץ באופן מיידי עם עורך דין פלילי מקצועי ומנוסה שילחם עבורך בבית המשפט ויסייע לך להציג את גרסתך בצורה המשכנעת והטובה ביותר מבחינה משפטית על מנת שתקבל את החופש שלך חזרה. להתייעצות בנושא ניתן ליצור עימנו קשר בכל שעה בטלפון **052-6885006** או באמצעות הטופס המקוון באתר ונשמח לסייע ולהציע לך מענה ופתרונות מקצועיים בהתאמה אישית. הפניה אינה כרוכה בהתחייבות כל שהיא מצדך. סודיות מלאה מובטחת.